

Risicofobie

TOM NIEROP*

FOTO: MARIA BROUWER

Wie veilig wil fietsen kan zich het best tooien met een vrouwenpruik. Dat concludeerde een Britse professor psychologie onlangs. De wetenschapper trapte hoogstpersoonlijk driehonderd kilometer door Salisbury en Bristol, afwisselend met en zonder helm en met en zonder langharige pruik. Een op zijn rijwiel bevestigde sensor hield de passeerafstand van inhalende voertuigen in de gaten. En wat leerde de analyse van de 2.500 passeeracties? Met helm benaderden auto's hem gemiddeld 7,6 centimeter dichter dan zonder. Dit waarschijnlijk vanwege een misplaatst 'de situatie is veilig'-idee bij de chauffeurs. Nog veiliger dan blootshoofds fietsen bleek het echter om getooid met vrouwenpruik de pedalen te beroeren. Zou er binnenkort een wettelijke verplichting komen om tijdens het fietsen zo'n pruik te dragen? Onwaarschijnlijk. Maar niet onmogelijk, want de zucht naar risicovermijding zorgde al voor heel wat opmerkelijke maatregelen. Zo werd deze zomer de Nijmeegse wandelvierdaagse na één marsdag afgeblazen vanwege de met de 'grote hitte' samenhangende risico's. De organiserende stichting beloofde inmiddels om voortaan een 'professionele meteoroloog' in te schakelen. Twee heuse onderzoeken stelden vast dat organisatie en hulpdiensten 'onvoldoende deskundigheid' in huis hebben om de wandelrisico's goed in te schatten. Een schuldbewuste functionaris: "Wij dachten dat de protocollen volstonden, maar de werkelijkheid bleek anders."

Welkom in protocollenland. Soms schuilen er andere motieven achter betutteling - het Amsterdamse verbod op paaldansen is vermoedelijk een voorbeeld - maar meestal komt het voort uit risicofobie. Diezelfde risicoangst leidt tot medische nieuwtjes van het kaliber 'gerimpelde rokers lopen groter risico' en 'heel veel bier drinken beschermt prostaat' (historische voorbeelden). Ook op andere terreinen wekt de beschermingsdrang soms de lachlust. Neem beleggingsproducten. Natuurlijk moeten financiële instellingen consumenten eerlijke voorlichting geven, en het is goed daar streng op toe te zien. Maar inmiddels heeft de angst voor 'gedupeerde beleggers' ertoe geleid dat het razendsnel voorlezen van de verplichte *disclaimer* na radioreclames meer tijd neemt dan de spotjes zelf. Gaat dat niet wat ver? Nee, blijkbaar. En elk vers ontdekt risico leidt opnieuw tot voorstellen voor regelgeving. Terwijl de arbo-wetgeving wordt geschoond van malligheden, ontwaren anderen alweer nieuwe gevaren. Zo wil 3VO - het ooit door een krankzinnige *marketeer* omgedoopte Veilig Verkeer Nederland - de maximumsnelheid in woonwijken verlagen tot vijftien kilometer per uur. Mijn medeleven gaat uit naar de kinderen die zich voor het eerst nietsvermoedend buiten hun wijk begeven. De Fietzersbond pleitte er deze zomer bloedserius voor om autovoorruiten 'zachter' te maken door de inzet van airbags aan de buitenkant. Het aantal dode fietsers zou daarmee volgens TNO-onderzoek 'met tientallen' omlaag kunnen.

Je kunt natuurlijk alle risico's in het leven voorkomen, afdekken, wegregelen, afschuiven of verzekeren, maar is het - zeker met de conclusie over de fietshelm in gedachten - niet beter en efficiënter om als verantwoordelijke individuen verstandig met risico's om te gaan? Zoals zelfstandig ondernemers doen? Wie al paaldansend, met of zonder helm en desnoods met drie sigaretten tegelijk in de mond, zijn geld wil verdienen, moet dat - voor eigen risico - wat mij betreft vooral zelf weten. Als de informatie waarop die beslissing is gebaseerd maar juist is. Maar daar heb je accountants voor.

Noot

* hoofdredacteur
'de Accountant'